

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **O. s. L. x**, zast. JUDr. Jiřím Mazalem, advokátem, se sídlem Písek, Národní svobody 26/181, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihočeského kraje**, se sídlem České Budějovice, U Zimního stadionu 1952/2, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 1. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 80, a proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 2. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 89,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 1. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 80, **se odmítá.**
- II.** Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 2. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 89, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- III.** Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 4. 1. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 80, odmítl žalobu proti nečinnosti žalovaného a rozhodl dále, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 5650 Kč do tří dnů od právní moci tohoto usnesení. Podanou žalobou se žalobce domáhal, aby krajský soud uložil žalovanému povinnost vydat rozhodnutí ve věci návrhu žalobce na vyhlášení tří v žalobě konkretizovaných stromů za stromy památné. Krajský soud dospěl v odůvodnění napadeného usnesení k závěru, že vydáním správního rozhodnutí ve věci vyhlášení předmětných stromů za památné by k zásahu do práv a povinností žalobce nedošlo,

proto se žalobce nemůže žalobou na nečinnost účinně domáhat uložení povinnosti žalovanému vydat požadované rozhodnutí. Krajský soud proto žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), odmítl. Krajský soud v odůvodnění dále uvedl, že náklady přiznané žalobci v celkové výši 3650 Kč představují odměnu advokáta v úspěšném řízení o kasační stížnosti a v řízení před krajským soudem nemohly být náklady přiznány žádnému z účastníků, neboť žaloba byla odmítnuta.

K žádosti žalovaného ze dne 26. 1. 2006 Krajský soud v Českých Budějovicích opravným usnesením ze dne 3. 2. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 89, rozhodl tak, že výrok uvedený ve druhém odstavci usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 1. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 80, se opravuje tak, že správně zní: Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění tohoto usnesení krajský soud uvedl, že okolnost, že ke kasační stížnosti žalobce bylo dříve vydané usnesení o odmítnutí žaloby zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2005, č. j. 4 Ans 2/2004 - 68, nepředstavuje zohlednitelný úspěch žalobce v řízení.

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 1. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 80, ve znění opravného usnesení, a to z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. V doplnění kasační stížnosti pak obsáhle zdůvodňoval, proč měl krajský soud jeho žalobě vyhovět. Stěžovatel současně namítal porušení svého práva na spravedlivý proces tím, že mu nebyla přiznána náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti, ve kterém měl plný úspěch. Stěžovatel navrhl, aby bylo rozhodnutí krajského soudu zrušeno a věc byla tomuto soudu vrácena k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud posoudil podanou kasační stížnost podle jejího obsahu a dospěl k závěru, že stěžovatel touto kasační stížností napadá rovněž usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 2. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 89, kterým byla provedena oprava výroku o nákladech řízení, se kterou stěžovatel nesouhlasí.

K uvedenému závěru vedla Nejvyšší správní soud skutečnost, že stěžovatel v kasační stížnosti konstatoval, že „usnesením o náhradě nákladů“ byl poškozen a došlo k porušení čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Za „usnesení o náhradě nákladů“ pak Nejvyšší správní soud považuje právě usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 2. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 89. Stěžovatel se navíc de facto domáhá zachování původního výroku o náhradě nákladů řízení, čehož nemůže dosáhnout zrušením usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 1. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 80, ale právě zrušením opravného usnesení. Na podporu svého závěru Nejvyšší správní soud dále uvádí, že kasační stížnost, která směřuje jen proti výroku o nákladech řízení, je podle § 104 odst. 2 s. ř. s. nepřípustná, tzn. nezávisle na výsledku posouzení výroku o odmítnutí žaloby může stěžovatel dosáhnout zachování původního výroku o náhradě nákladů řízení pouze zrušením opravného usnesení.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval kasační stížností v její části směřující proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 1. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 80, a to z hlediska její včasnosti.

Podle § 106 odst. 2 první věta s. ř. s. kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozhodnutí, a bylo-li vydáno opravné usnesení, běží tato lhůta znovu od doručení tohoto usnesení.

Nový běh lhůty od doručení opravného usnesení představuje zvláštní případ zásahu do nepřetržitého běhu lhůty pro podání kasační stížnosti. Smyslem této výjimky je poskytnout možnost podání kasační stížnosti též účastníku, který se cítí dotčen teprve rozhodnutím v jeho opraveném znění.

Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval, že lhůtu pro podání kasační stížnosti je nutno striktně dodržovat a její zmeškání nelze prominout (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 9/2003 - 37, publikované ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 68/2004).

V tomto kontextu proto musí být rovněž předmětná výjimka vykládána restriktivně, aby zůstalo zachováno pravidlo stanovené v první části citovaného ustanovení. Smyslem nového běhu lhůty od doručení opravného usnesení totiž není poskytnout účastníku řízení novou možnost podat kasační stížnost proti původnímu rozhodnutí, ale pouze bránit se proti provedené opravě a jejímu dopadu na původní rozhodnutí. Ve vztahu k výrokům, které nebyly opravovány, ani nejsou na opraveném výroku závislé, běžela účastníku řízení lhůta pro podání kasační stížnosti od doručení původního rozhodnutí. Bylo by v rozporu s požadavkem nediskriminačního přístupu k účastníkům řízení, kdyby v případě vydání opravného usnesení měl účastník delší lhůtu pro podání kasační stížnosti proti výroku, kterého se oprava nedotkla, než v situaci, kdy by napadené rozhodnutí opravováno nebylo.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu se tedy uvedená výjimka uplatní jen tehdy, směřuje-li kasační stížnost právě do výroku opravným usnesením opraveného, případně do výroku, jenž je na opraveném výroku závislý. Opačný výklad by bezdůvodně prodlužoval lhůtu k podání kasační stížnosti proti výroku rozhodnutí, kterého se provedená oprava nijak nedotkla, čímž by došlo k neodůvodněnému prolomení zákonné čtrnáctidenní lhůty pro podání kasační stížnosti, k jejímuž striktnímu dodržování vede Nejvyšším správním soudem opakovaně zdůrazňované pravidlo, že zmeškání lhůty pro podání kasační stížnosti nelze prominout.

K obdobnému závěru dospěl i Nejvyšší soud České republiky ve svém rozhodnutí ze dne 30. 11. 1998, sp. zn. 20 Cdo 917/98, publikovaném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 31/2001. V tomto rozhodnutí interpretoval ustanovení § 204 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého se odvolání podává do patnácti dnů od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí u soudu, proti jehož rozhodnutí směřuje. Bylo-li vydáno opravné usnesení týkající se výroku rozhodnutí, běží tato lhůta znovu od právní moci opravného usnesení (před 1. 1. 2001 od doručení opravného usnesení).

Nejvyšší správní soud uzavírá, že lhůta pro podání kasační stížnosti podle § 106 odst. 2 s. ř. s. znovu běží od doručení opravného usnesení pouze ve vztahu k výroku, který byl tímto usnesením opraven, případně ve vztahu k výroku, jenž je na opraveném výroku závislý.

O takový případ však v souzené věci nejde, neboť opravné usnesení se týkalo pouze výroku o nákladech řízení, proti kterému je kasační stížnost podle § 104 odst. 2 s. ř. s. nepřipustná. Výrok o odmítnutí žaloby nebyl opravným usnesením dotčen, ani není na opraveném výroku o nákladech řízení závislý. Lhůta pro podání kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 1. 2006,

č. j. 10 Ca 189/2005 - 80, proto ve vztahu k výroku o odmítnutí žaloby po doručení opravného usnesení znovu běžet nezačala.

Kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 1. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 80, v rozsahu výroku o odmítnutí žaloby, je podána opožděně. Z obsahu spisu totiž vyplývá, že toto usnesení bylo stěžovateli doručeno dne 25. 1. 2006, což potvrdil předseda stěžovatele vlastnoručním podpisem na doručence, která je založena ve spisu.

Napadené usnesení obsahuje řádné poučení o lhůtě k podání kasační stížnosti. V poučení napadeného usnesení je v souladu s ustanovením § 106 odst. 2 s. ř. s. správně uvedeno, že proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení, a to k Nejvyššímu správnímu soudu prostřednictvím Krajského soudu v Českých Budějovicích.

Podle § 40 odst. 1 s. ř. s. lhůta stanovená tímto zákonem, výzvou nebo rozhodnutím soudu začíná běžet počátkem dne následujícího poté, kdy došlo ke skutečnosti určující její počátek. To neplatí o lhůtách stanovených podle hodin. Podle odst. 2 téhož ustanovení, lhůta určená podle týdnů, měsíců nebo roků, končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty. Není-li takový den v měsíci, končí lhůta uplynutím posledního dne tohoto měsíce.

Podle § 40 odst. 4 s. ř. s. je lhůta zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence, anebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit, nestanoví-li tento zákon jinak.

Jak již bylo výše uvedeno, napadené usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 1. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 80, bylo stěžovateli doručeno ve středu dne 25. 1. 2006. Lhůta dvou týdnů k podání kasační stížnosti proti výroku o odmítnutí žaloby počala běžet ve čtvrtek dne 26. 1. 2006 (§ 40 odst. 1 s. ř. s.) a skončila ve středu dne 8. 2. 2006 (§ 40 odst. 2 s. ř. s.).

K zachování lhůty pro podání kasační stížnosti bylo třeba, aby nejpozději dne 8. 2. 2006 byla kasační stížnost proti výroku o odmítnutí žaloby předána soudu, nebo soudu zaslána prostřednictvím držitele poštovní licence, popř. zvláštní poštovní licence, anebo předána orgánu, který má povinnost podání doručit. Z obsahu spisu však vyplývá, že kasační stížnost proti výroku o odmítnutí žaloby byla podána k doručení Krajskému soudu v Českých Budějovicích na poště P. x pod č. x až dne 17. 2. 2006, tedy opožděně.

Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 1. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 80, v rozsahu napadení výroku o odmítnutí žaloby, odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) a ustanovení § 120 s. ř. s., neboť byla podána opožděně.

Podanou kasační stížností byl současně zpochybněn opravený výrok o náhradě nákladů řízení. V tomto rozsahu je třeba kasační stížnost považovat za včasnou, nikoli však přípustnou. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 1. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 80, v rozsahu napadení výroku o náhradě nákladů řízení, odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) a ustanovení § 120 s. ř. s., neboť byla nepřípustná podle § 104 odst. 2 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud dále posuzoval kasační stížnost v části směřující proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 2. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 89, a shledal, že je přípustná. Nejedná se totiž o kasační stížnost proti výroku o nákladech řízení, ale o kasační stížnost proti usnesení, jehož předmětem byla oprava výroku o nákladech řízení. Předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu tak bude správnost provedené opravy, a nikoliv výrok o nákladech řízení. Předmětným usnesením se neupravuje vedení řízení, ani není dočasné povahy, proto podle názoru Nejvyššího správního soudu nespadá pod žádný z důvodů nepřipustnosti stanovených v § 104 s. ř. s. Poučení krajského soudu o nepřipustnosti opravných prostředků, které mohlo stěžovatele vést k tomu, že se výslovně nedomáhal zrušení tohoto usnesení, proto Nejvyšší správní soud považuje za nesprávné.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené opravné usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., podle kterého není vázán důvody kasační stížnosti, neboť řízení před krajským soudem, které vedlo k vydání opravného usnesení, bylo zatíženo vadou, jež vyvolala nezákonnost tohoto rozhodnutí.

Podle § 55 odst. 5 s. ř. s. o usnesení platí přiměřeně ustanovení o rozsudku. Podle § 54 odst. 4 s. ř. s. předseda senátu opraví v rozsudku i bez návrhu chyby v psaní a počtech, jakož i jiné zjevné nesprávnosti. Týká-li se oprava výroku, vydá o tom opravné usnesení a může odložit vykonatelnost rozsudku do doby, dokud opravné usnesení nenabude právní moci.

Citované ustanovení umožňuje soudu, aby v rozhodnutí opravil početní a písařské chyby a zjevné nesprávnosti, které jsou podobného původu jako písařské chyby. Za zjevnou nesprávnost tak může být považována pouze chyba, ke které došlo zjevným a okamžitým selháním v duševní či mechanické činnosti osoby, za jejíž účasti bylo rozhodnutí vyhlášeno či vyhotoveno, a která je každému zřejmá. Zřejmost takové nesprávnosti vyplývá především z porovnání výroku rozhodnutí s jeho odůvodněním, případně i z jiných souvislostí. Tento názor vyslovil Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 27. 9. 1968, sp. zn. 2 Cz 57/68, publikovaném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 37/1969, a Nejvyšší správní soud neshledal žádný důvod se od tohoto názoru odchýlit.

V posuzovaném případě byl předmětem opravy výrok, kterým krajský soud uložil žalovanému povinnost zaplatit stěžovateli na náhradě nákladů řízení částku 5650 Kč. V odůvodnění přitom krajský soud uvedl, že náklady přiznané žalobci v celkové výši 3650 Kč představují odměnu advokáta v úspěšném řízení o kasační stížnosti a v řízení před krajským soudem nemohly být náklady přiznány žádnému z účastníků, neboť žaloba byla odmítnuta.

Z uvedeného jednoznačně vyplývá, že se krajský soud dopustil chyby v psaní, neboť v odůvodnění obsažená částka 3650 Kč, k níž soud dospěl sečtením paušální odměny advokáta ve výši 3500 Kč podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 284/2000 Sb. a dvou režijních paušálů po 75 Kč, neodpovídá částce uvedené ve výroku tohoto usnesení, tj. částce 5650 Kč.

Krajský soud však napadeným opravným usnesením opravil výrok o náhradě nákladů řízení tak, že nově zní: Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Tento postup krajského soudu a vydané opravné usnesení shledal Nejvyšší správní soud nesprávným, neboť se nejednalo o opravu zjevné nesprávnosti, ale o nahrazení jednoho výroku jiným.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu totiž nebyly splněny výše nastíněné předpoklady pro provedení opravy. Opravovaný výrok nevykazoval žádné zjevné nesprávnosti, neboť byl (s výjimkou zmíněné chyby v psaní) zcela v souladu s odůvodněním. Současně nebyla splněna ani podmínka, že opravovaná nesprávnost musí být každému zřejmá.

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že institut opravy zjevných nesprávností nemůže být vykládán tak, že by umožňoval napravit jakékoliv pochybení v rozhodnutí soudu, a to ani v situaci, kdy domnělé pochybení nelze odstranit prostřednictvím opravných prostředků. V posuzované věci zamýšlel krajský soud nahradit svůj výrok o nákladech řízení, proti kterému není kasační stížnost přípustná, novým výrokem, jenž považoval za správnější, jak odůvodnil v opravném usnesení.

Nepřípustnost kasační stížnosti proti výroku o nákladech řízení neopravňuje krajský soud k extenzivnímu výkladu pojmu zjevná nesprávnost, který je třeba vykládat s důrazem na slovo zjevná, tj. každému zřejmá. V posuzované věci byl opravovaný výrok v souladu s odůvodněním, proto nelze vůbec uvažovat o jeho zjevné nesprávnosti.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že oprava výroku rozhodnutí nemůže spočívat v jeho nahrazení výrokem odlišného (významem zcela opačného) znění, neboť důvodem opravy výroku rozhodnutí podle § 54 odst. 4 s. ř. s. může být toliko písařská nebo početní chyba či nesprávnost, která je každému zřejmá. Účastník řízení o žalobě proti nečinnosti správního orgánu může dosáhnout nahrazení jednoho výroku jiným pouze prostřednictvím kasačního soudu, který jediný je oprávněn zrušit rozhodnutí krajských soudů ve správním soudnictví a tyto soudy zavazovat k vydání nových rozhodnutí. Opravné usnesení podle § 54 odst. 4 s. ř. s. však v žádném případě nemůže nahrazovat opravné prostředky a rozhodování kasačního soudu.

Z výše uvedeného jednoznačně vyplývá, že krajský soud změnil výrok usnesení ze dne 4. 1. 2006, ačkoliv k tomu nebyl oprávněn. Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 2. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 89, proto Nejvyšší správní soud shledal nezákonným ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a podle § 110 odst. 1 s. ř. s. je zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. Na krajském soudu nyní bude, aby vydal nové opravné usnesení, kterým opraví chybnou částku ve výroku o náhradě nákladů řízení, a případně vyzval žalovaného ke sdělení, zda má být jeho žádost ze dne 26. 1. 2006 považována za kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 1. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 80.

O náhradě nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem bylo rozhodnuto za použití ustanovení § 60 odst. 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona. Vzhledem k tomu, že kasační stížnost byla z části odmítnuta a Nejvyšší správní soud současně zrušil rozhodnutí krajského soudu, nepostupoval Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 2 s. ř. s. a rozhodl sám o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť napadené opravné usnesení zrušil z úřední povinnosti a nikoliv pro důvodnost námitek stěžovatele. Zrušení opravného usnesení tedy nepředstavuje zohlednitelný úspěch stěžovatele

ve věci, ani neúspěch žalovaného. Zrušené usnesení krajského soudu vůbec nemělo být vydáno, což ovšem nelze přičítat k tíži žalovanému, neboť krajský soud – byť nesprávně - postupoval ex offio na základě pouhé žádosti žalovaného. Podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona pak žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 1. 2006, č. j. 10 Ca 189/2005 - 80, neboť tato kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. února 2007

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu